GUPTA STRATEGISTS

Maatwerk daginvulling buiten verpleeghuis voor jonge mensen met dementie

Rapport - Maatschappelijke business case

12 september 2024

Dit rapport is uitsluitend bestemd voor gebruik door de cliënt. Niets uit dit rapport mag worden verspreid, geciteerd of gereproduceerd voor distributie buiten de eigen organisatie zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gupta Strategists. Dit materiaal werd gebruikt door Gupta Strategists tijdens een mondelinge presentatie, en is niet het volledige verslag van de gevoerde discussie.

Agenda

- **Aanleiding**
- Doelgroep
- Maatschappelijke kosten-batenanalyse
- Aanbevelingen

Aanleiding | Voor jonge mensen met dementie draagt daginvulling buiten het verpleeghuis bij aan kwaliteit van leven

"Door blijven werken als thuis wonen niet meer lukt"

Maatwerk daginvulling buiten verpleeghuis voor jonge mensen met dementie biedt uitkomst voor cliënten en hun naasten

- In het Drentse project "door blijven werken als thuis wonen niet meer lukt" sluit men in het verpleeghuis aan bij de structuur zoals het thuis was qua externe daginvulling, zo behoudt iemand zijn daginvulling/werk
- Het project heeft een positieve impact op kwaliteit van leven van jonge mensen met dementie en hun naasten
- De provinciale subsidie die het project financierde loopt dit jaar af, er is nog geen zicht op nieuwe financiering

Situatie voorheen

Na opname in het verpleeghuis blijft iemand in beginsel de hele dag in het verpleeghuis

- Vanaf de opname wordt dagbesteding binnen het verpleeghuis georganiseerd
- Met de verhuizing verliezen cliënten dus ook hun vertrouwde structuur, daginvulling en contacten daar, hun participatie in de maatschappij stopt
- Gevolg is een verlies aan zingeving, gepaard met een verhoogd risico op depressiviteit of onaangepast gedrag
- Dit raakt deze doelgroep extra aangezien het om mensen gaat die nooit gepensioneerd zijn geweest, zij hebben andere behoeftes qua dagbesteding dan andere bewoners in het verpleeghuis
- Er bestaat geen structurele bekostiging om dagbesteding buiten het verpleeghuis voort te zetten

1) https://www.noorderboog.nl/zorgaanbod/specialismen/zorg-bij-dementie-op-jonge-leeftijd/project-dementie-op-jonge-leeftijd-door-blijven-werken-als-thuis-wonen-niet-meer-lukt

Invulling bij Noorderboog | Externe dagbesteding begeleidt cliënten, vrijwilligers helpen met vervoer

Noorderboog Zorggroep

Cliënten	Vervoer	Dagbesteding	Begeleiding	Rooster
Elf cliënten (in 2023)	Worden door een zorgmedewerker, vrijwilliger of de dagbesteding gebracht (en gehaald)	Naar dagbesteding georganiseerd op een externe locatie	De externe dagbesteding zorgt voor begeleiding tijdens de activiteiten	Activiteiten zijn gepland op de dagen of dagdelen die voor de cliënt het meest wenselijk zijn

Bronnen: data en interviews Noorderboog. Analyse Gupta Strategists.

Invulling bij Interzorg | Medewerker verpleeghuis begeleidt cliënten gedurende de daginvulling buiten de deur

Optie 1				
Zeven cliënten (in 2023)	Gaan in groepjes van 2-3 of individueel met het zorgpersoneel in de auto of lopend	Naar dagbesteding georganiseerd door het verpleeghuis (specifiek voor deze doelgroep vanuit deze locatie geregeld in de buurt)	Een zorg-medewerker van het verpleeghuis blijft aanwezig als begeleiding tijdens de activiteit	Elke ochtend en middag op maandag t/m vrijdag is er één activiteit
Optie 2				
Één cliënt (in 2023)	Regelt zelf vervoer	Naar dagbesteding georganiseerd door een onderaannemer (zorgboerderij)	De externe dagbesteding zorgt voor begeleiding tijdens de activiteit	Hiervoor zijn vaste dagdelen afgesproken

Bronnen: data en interviews Interzorg. Analyse Gupta Strategists.

Agenda

- Aanleiding
- **Doelgroep**
- Maatschappelijke kosten-batenanalyse
- Aanbevelingen

De doelgroep betreft mensen die voor hun 65e een Wlz-indicatie voor dementie hebben, dit is 1,5% van de totale V&V populatie

Jonge mensen met een Wlz-indicatie die wijst op dementie
[aantal op peildatum 1 april 2024]

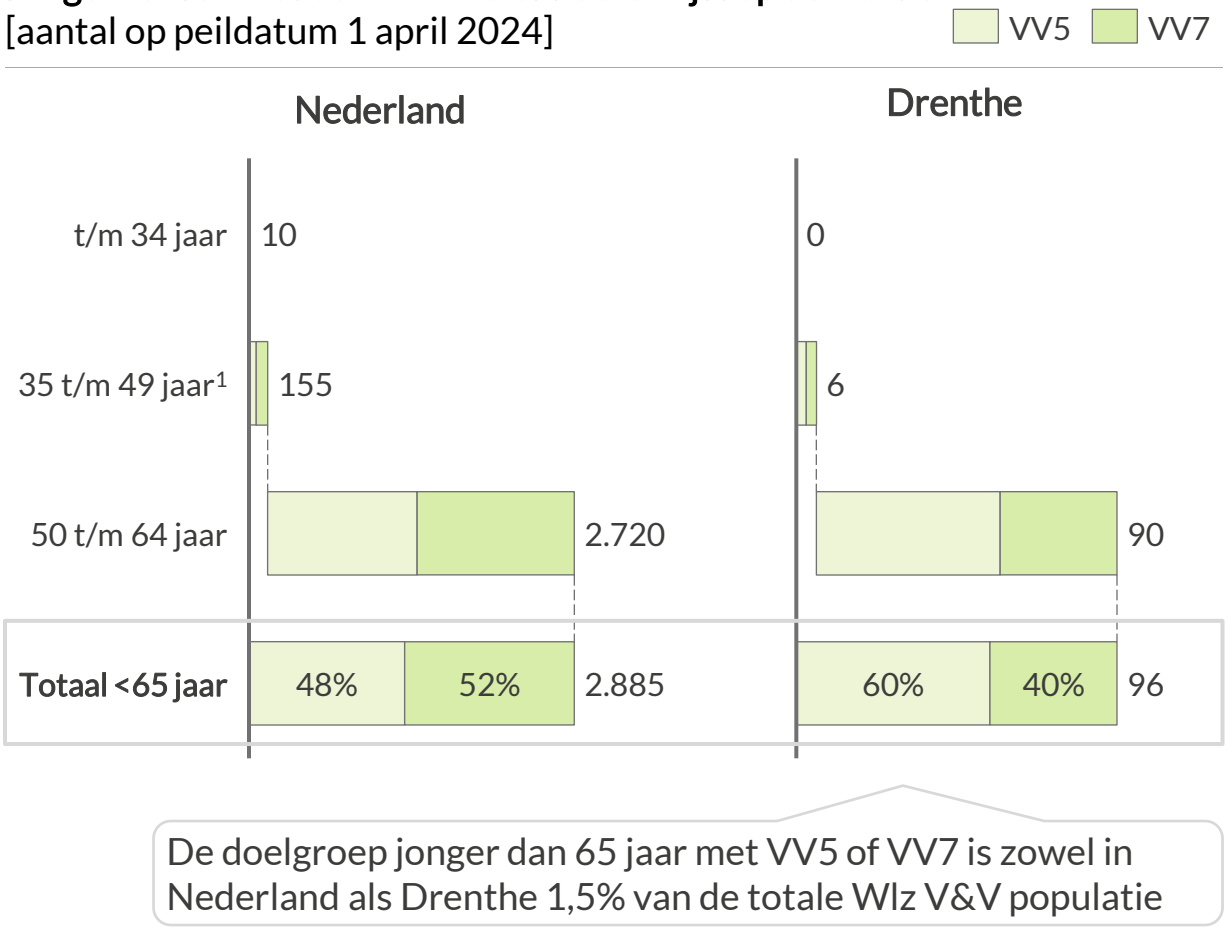

De doelgroep jonger dan 65 jaar met VV5 of VV7 is zowel in Nederland als Drenthe 1,5% van de totale Wlz V&V populatie

Toelichting

Het initiatief maatwerk daginvulling buiten de muren van het verpleeghuis heeft als doelgroep jonge mensen met dementie die in het verpleeghuis wonen.

Deze mensen hebben een Wlz-indicatie, omdat zij blijvend behoefte hebben aan permanent toezicht of 24/7 zorg in nabijheid nodig hebben.

Mensen met dementie krijgen meestal een indicatie VV5 of VV7.

1) CIZ geeft aantallen kleiner dan 5 om privacyredenen niet weer. Wij hebben aangenomen dat dit 3 mensen per categorie waren in Drenthe. Het werkelijke aantal in deze categorie is groter dan 0 en kleiner dan 9.
Bron: CIZ databank, Analyse Gupta Strategists

Nederland | Het aantal mensen met een Wlz-indicatie voor dementie op jongere leeftijd blijft vrijwel constant richting 2040

Nederland

Prevalentie dementie is vrijwel constant

Gecorrigeerd voor de omvang en leeftijdsopbouw van de bevolking bleef de prevalentie tussen 2011 en 2021 vrijwel constant.[1]

Het aantal 20- tot 65-jarigen blijft relatief constant

De prognose voor de leeftijdscategorie 20-65 jaar laat beperkte groei zien.[2]

Aantal jonge mensen met dementie blijft naar verwachting gelijk

Het aantal jonge mensen met een Wlz-indicatie die wijst op dementie blijft op basis van deze twee trends vrijwel gelijk tot 2040.

Prevalentie [# per 1.000]

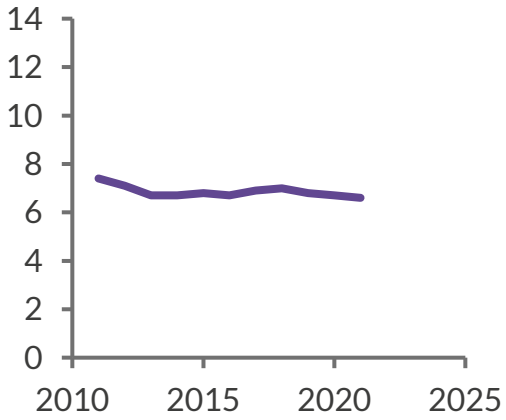

Inwoners 20-65 jaar [# in mln]

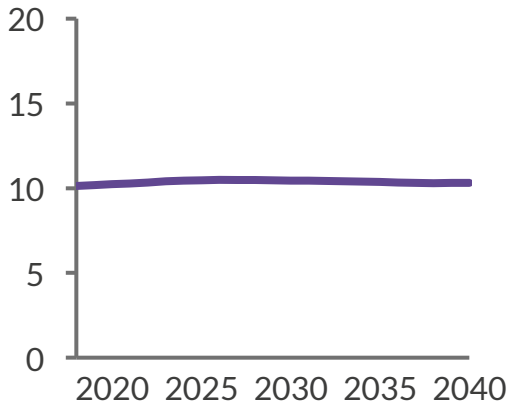

Personen <65 jaar met VV5/VV7[3]

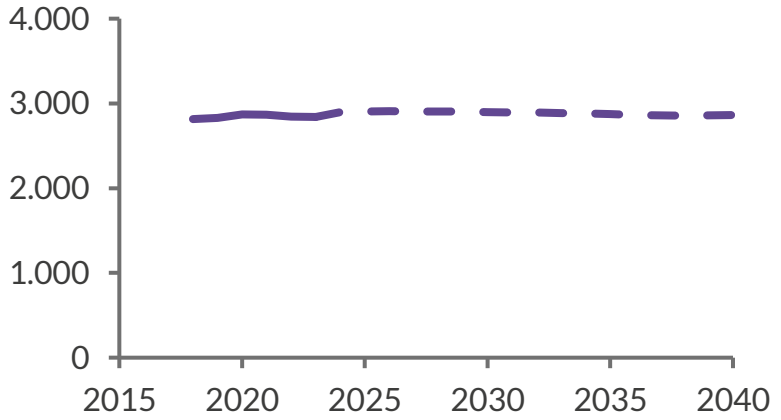

De laatste jaren wordt dementie op jongere leeftijd eerder gesignaleerd. Door meer bewustwording krijgen mensen eerder de juiste diagnose. Het vroegtijdig diagnosticeren kan ervoor zorgen dat het totaal aantal diagnoses komende jaren stijgt, dit effect is éénmalig.

Bronnen:.1) https://www.vzinfo.nl/dementie/leeftijd-en-geslacht 2) https://www.vzinfo.nl/bevolking/bevolkingsomvang#:~:text=Het%20aantal%20inwoners%20van%20203%20miljoen%20jongeren%20in%202070 3) CIZ Databank
Analyse Gupta Strategists. Dit betreft een onderschatting, mensen die op dit moment ouder zijn dan 65 jaar maar voor die leeftijd symptomen hebben gekregen zijn hier niet in meegenomen.

Drenthe | Het aantal mensen met een Wlz-indicatie voor dementie op jongere leeftijd zal enigszins afnemen bij bevolkingskrimp

Drenthe

Drenthe verwacht krimp van de bevolking

In Drenthe zal de bevolking naar verwachting krimpen richting 2040.[1]

Inwoners [#x1.000]

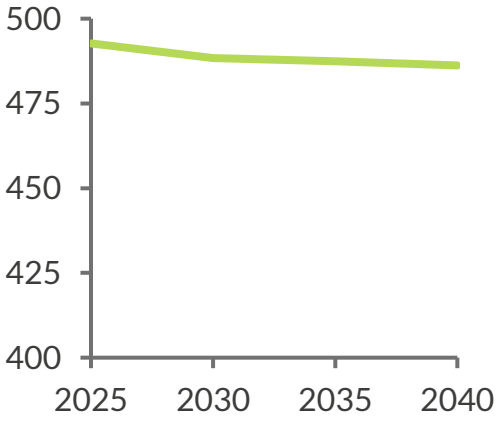

Aandeel 20 tot 65-jarigen is lager in Drenthe

In Drenthe ligt het percentage 20 tot 65-jarigen ten opzichte van de totale bevolking lager dan gemiddeld in Nederland.[2]

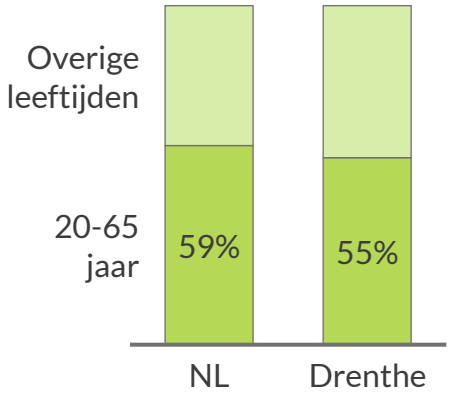

In Drenthe zal het aantal jonge mensen met dementie afnemen bij bevolkingskrimp

Het aantal jonge mensen met een Wlz-indicatie die wijst op dementie zal op basis van deze trends iets afnemen in Drenthe richting 2040.

Personen <65 jaar met VV5/VV7[3]

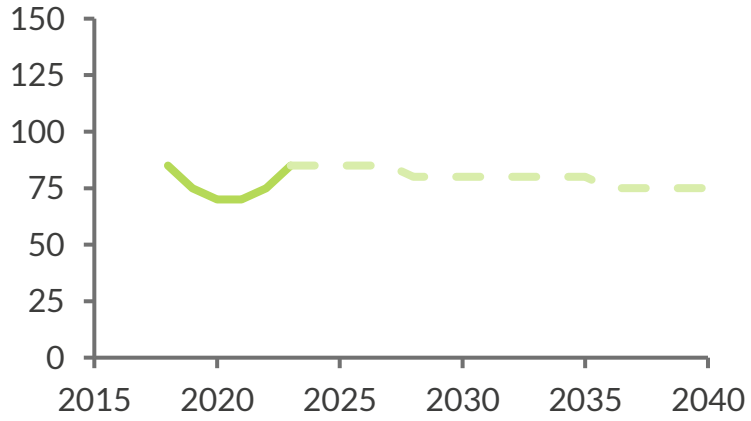

Aantallen minder nauwkeurig door kleine groep en afronding CIZ op vijftallen

Bronnen: 1) https://www.cbs.nl/nl-nl/cijfers/detail/85173NED
2) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/70072NED/table?fromstatweb
3) CIZ Databank. Aantallen bij CIZ afgerond op 5-tallen. Het is niet bekend welk deel van de mensen voor hun opname in een verpleeghuis al in Drenthe woonde. Analyse Gupta Strategists. Dit betreft een onderschatting, mensen die op dit moment ouder zijn dan 65 jaar maar voor die leeftijd symptomen hebben gekregen zijn hier niet in meegenomen.

Doelgroep woonde voor opname vaak samen met partner, kreeg geen VPT en is fysiek nog fit

Cijfers over doelgroep op basis van data Interzorg en Noorderboog [groen = ja]

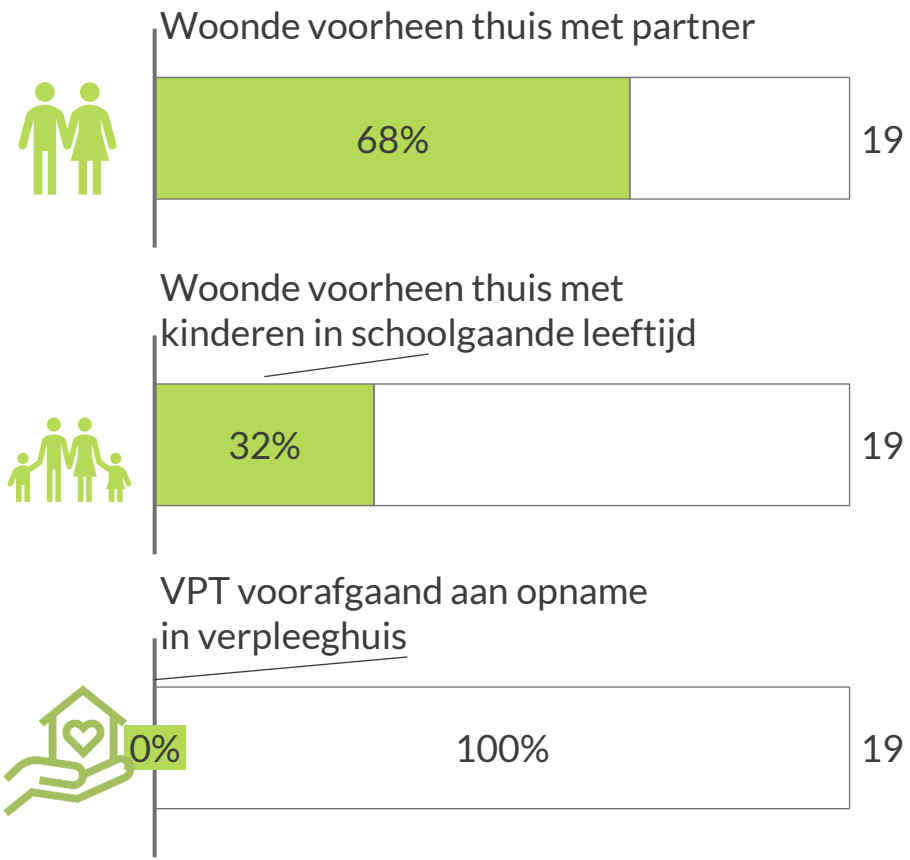

Toelichting zorgprofessionals over doelgroep

Over het algemeen zijn jonge personen met dementie lichamelijk fit en leiden ze een actief leven.[1]

Als iemand al op jonge leeftijd dementie krijgt, is dat heel moeilijk. Jonge mensen zijn natuurlijk meestal een stuk actiever dan ouderen. Ze willen hun carrière en rol als partner en misschien ook als ouder niet opgeven.[2]

We merken dat deze doelgroep zonder dagbesteding onrustig is, vaker probleemgedrag vertoont en meer last heeft van depressie.[3]

1) https://www.alzheimerliga.be/nl/over-dementie/dementie/jongdementie/de-impact-van-jongdementie
2) https://www.alzheimer-nederland.nl/dementie/jongdementie
3) Observaties Noorderboog en Interzorg

Agenda

- Aanleiding
- Doelgroep
- **Maatschappelijke kosten-batenanalyse**
- Aanbevelingen

De baten van dagbesteding voor jonge mensen met dementie zijn hoger dan de kosten

€1,25

(€1,15 - €1,35)

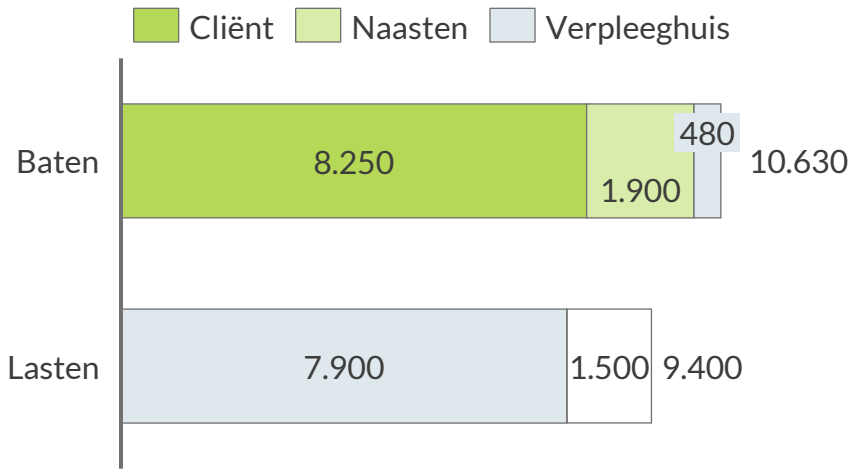

- De kosten van dagbesteding buiten het verpleeghuis voor jonge mensen met dementie staan in verhouding tot de baten. Iedere euro die we als maatschappij hieraan uitgeven levert naar schatting EUR 1,25 aan maatschappelijke baten op

- De maatschappelijke baten landen op verschillende plekken, de voornaamste zijn de verbeterde kwaliteit van leven van cliënt en het beter kunnen voortzetten van werk door de mantelzorger
- De lasten zijn afhankelijk van de manier waarop de dagbesteding georganiseerd is

- Aangezien de belangrijkste baten niet bij het verpleeghuis landen of niet financieel zijn, levert dit een financiële drempel op om deze zorg te organiseren

Bron: data en gesprekken Interzorg en Noorderboog. Analyse Gupta Strategists.

Baten van daginvulling buiten de deur zijn voornamelijk de verbeterde kwaliteit van leven van de cliënt

	Toelichting baten	Kwantitatieve baten
Cliënt	Cliënten ervaren een betere kwaliteit van leven door het kunnen voortzetten van dagelijkse bezigheden. Dit zorgt ervoor dat cliënten minder onrustig zijn en minder last hebben van somberheid of agressie.	• Lastig exact te kwantificeren • Geschat op EUR 8.250 per cliënt per jaar[1]
Naasten	Voor naasten is het een enorme opluchting om de cliënt weer rustiger en opgewekter te zien nu hij of zij de dagbesteding kan voortzetten. Hierdoor ervaren zij minder somberheid en zijn ze beter in staat hun werk voort te zetten.	• Effect lagere uitval op werk EUR 1.900 per cliënt per jaar[2]
Verpleeghuis	1. Als er genoeg cliënten op dezelfde afdeling naar dagbesteding gaan, kan er minder personeel worden ingezet 2. Er zijn minder onrustmedicatie en slaapmiddelen nodig voor deze cliënten 3. Doordat cliënten minder onrustig zijn is er bij het zorgpersoneel minder vaak overbelasting en meer werkplezier	• Minder inzet personeel is niet altijd mogelijk, waar dit kan zijn potentiële baten EUR 480 per cliënt per jaar[3] • Effect medicatie buiten beschouwing gelaten (~€26 per cliënt per jaar[4]) • Effect 3 niet gekwantificeerd

1) Onderbouwing inschatting op slide 13 2) Onderbouwing inschatting op slide 14 3) Onderbouwing inschatting op slide 15 4) Middelen kosten gemiddeld €0,24 cent per dag, bij 20%-30% afbouwen is dit 26 euro per jaar. https://www.farmacotherapeutischkompas.nl/bladeren/preparaatteksten/kostenoverzicht/modal/temazepam

Kwaliteit van leven van cliënten verbetert door het voortzetten van dagelijkse bezigheden en verminderde somberheid

Kwaliteit van leven

Verbeterde kwaliteit van leven
Cliënten ervaren een betere kwaliteit van leven op twee aspecten:

- Beter kunnen voortzetten van dagelijkse bezigheden, er nog toe doen in de maatschappij
- Verminderde somberheid

Dit geven zij, hun naasten, zorgprofessionals en begeleiders bij de dagbesteding aan bij evaluaties.[1]

Bepaling QALY's

Kwaliteit van leven kan worden gemeten in QALY's (quality-adjusted life years) op een schaal van 1 QALY (gezond) tot 0 QALY (dood).

In Nederland kennen we de volgende weging toe:

- Verbetering problemen met dagelijkse activiteiten van **ernstig** naar **matig:** 0,105 QALY[2]
- Verbetering angst/somberheid van **matige** naar **enige** somberheid: 0,075 QALY[2]

Rekening houdend met een gemiddelde duur van 11 maanden is dit 0,165 QALY per cliënt.

Berekening baten

De waarde van 1 QALY wordt geschat op 50k.[3] Een verbetering van 0,165 QALY levert dus **EUR 8.250 per cliënt** op.

Dit is een inschatting. De waarde en impact per QALY is sterk afhankelijk van context.

1) Observaties Noorderboog en Interzorg
2) Nederlandse EQ-5D-5L vragenlijst
3) Nederlands Tijdschrift voor de Geneeskunde. https://www.ntvg.nl/system/files/publications/a6507.pdf

Naasten zijn beter in staat om hun werk voort te zetten, dit levert de maatschappij EUR 1.900 lagere uitkeringslasten per cliënt op

Effect op naasten

- Ongeveer twee derde van de cliënten woonde voorheen thuis met een partner[1]
- Doorgaans verleent de partner mantelzorg voor de cliënt voordat de cliënt wordt opgenomen
- In bijna alle gevallen is er op het moment van opname in het verpleeghuis sprake van overbelasting van de mantelzorger[1]
- Mantelzorgers hebben zich vaak ziekgemeld op hun werk of zijn minder gaan werken (kleiner contract)

- Voor naasten is het een enorme opluchting om de cliënt weer rustiger en opgewekter te zien nu hij of zij de dagbesteding kan voortzetten
- Hierdoor ervaren zij minder somberheid en zijn ze beter in staat hun werk voort te zetten

Berekening baten lagere uitval op werk

0,5 /5	Op dagen dat cliënt naar dagbesteding is, kiest de partner er met een geruster gevoel voor om niet langs te gaan. Hierdoor kan de partner een halve dag werk per week meer werken dan anders mogelijk zou zijn geweest[2]
68%	Woonde voorheen thuis met partner[1]
98%	Heeft een baan in de leeftijdsgroep 55-65 jaar[3]
44k	Modaal inkomen 2024[4]
70%	Vergoeding loon bij ziekmelding door werkgever of UWV
11 /12	Gemiddelde aantal maanden dagbesteding[1]
✖	
1.900	EUR/cliënt/jaar maatschappelijke baten lagere uitval op werk

1) Gegevens Noorderboog en Interzorg 2) op basis van voorbeeldcasus 3) https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werklozen/werkloosheid-naar-leeftijd-en-geslacht 4) https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Kerngegevens-CEP-2024-februari-2024.pdf

Als het lukt om minder personeel in te zetten op drukke ‘werkdagen’ voor bewoners, kan het verpleeghuis EUR 480 per cliënt besparen

Voorbeeld drukke dagbesteding donderdag

Op drukke donderdag gaan 5 cliënten die op de benedenverdieping wonen naar dagbesteding, ze zijn 7 uur weg.

Nu 1/3e van de cliënten op de benedenverdieping weg is, kan 1 dienst op donderdag worden ingekort (behalve in vakantieweken of op vrije dagen).

Hiermee bespaart het verpleeghuis jaarlijks € 480 per cliënt met externe dagbesteding.

4	×	47	×	€28	÷	11	=	€480
uur		weken		werkgevers-lasten niveau 3 per productief uur[1]		Totaal cliënten met ext. dagbesteding[2]		

Knelpunten

Lagere personeelsinzet is meestal niet mogelijk.

In de volgende gevallen kan dit namelijk niet:

1. Als een zorgmedewerker mee gaat naar de dagbesteding om te begeleiden
2. Als er drie of minder cliënten tegelijkertijd weg zijn. Vaak is dit het geval omdat er drie mensen mee kunnen reizen in één auto
3. Als cliënten die weg zijn op verschillende afdelingen wonen
4. Als het niet goed te voorspellen is wanneer een cliënt in staat is om mee te gaan door dynamisch ziekteproces en het dus vooraf onzeker is wanneer mensen weg zijn

1) Uitgaande van gemiddeld salaris niveau 3 €2498 per maand, 30% werkgeverslasten en 75% productieve uren (ivm correctie voor vakantie, verzuim, verlof, opleidingen en overige niet-zorgtaken).
2) Vanuit observaties Noorderboog en Interzorg

Kosten van externe dagbesteding bij verpleeghuisbewoners in Drenthe bedraagt 8-9k per cliënt per jaar

Drenthe

De kosten per cliënt zijn afhankelijk van de manier waarop dagbesteding wordt aangeboden

Wijze van aanbieden	Vervoer	Dagbesteding	Begeleiding	Kosten per dagdeel
Verpleeghuis organiseert en begeleidt	€ 1	€ 0	€ 48	€ 49[2]
Dagbesteding begeleidt	€ 4	€ 57	€ 0	€ 61

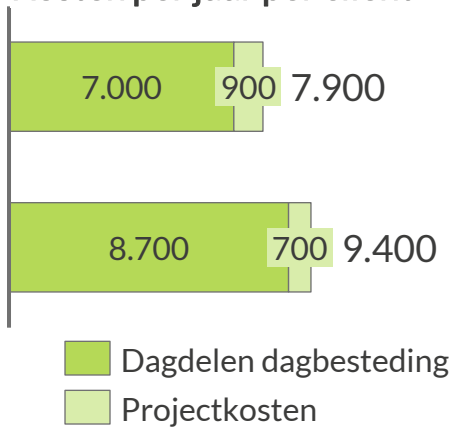

In dit kostenplaatje gaan cliënten in groepjes van gemiddeld 2 naar dagbesteding. Een deel van het vervoer is lopend, met de fiets, georganiseerd door dagbesteding of door cliënt zelf.[1]

Naast de kosten per dagdeel zijn er afstemmingskosten:[3]

- Nieuwe projecten opstarten, contact met projectlocaties en evaluaties
- Cliënt aan organisatie koppelen, begeleiden bij kennismaking en waar nodig de eerste paar keer mee

1) Bij de optie "dagbesteding begeleidt" wordt twee keer heen- en weer gereden om cliënten te brengen en halen. 2) Deze kosten zijn sterk afhankelijk van het aantal cliënten dat wordt begeleid per keer. In deze analyse is dat gemiddeld 2, bij individuele begeleiding zijn de kosten het dubbele. 3) Zorgpersoneel besteedt hier 2 uur per week aan als dagbesteding begeleidt, als projecten ook zelf geïnitieerd worden kost dit 4 uur per week. Bron: Interviews en data uit projecten Noorderboog en Interzog, Analyse Gupta Strategists

In Drenthe worden nu voor 19 cliënten 2.700 dagdelen externe dagbesteding georganiseerd per jaar

Drenthe

In Drenthe zijn nu 19 cliënten met externe dagbesteding

96	×	40%	×	50%	=	19
Grootte doelgroep[1]		Deel dat bij Interzorg of Noorderboog woont		Deel dat in aanmerking komt voor maatwerk[2]		Cliënten met maatwerk[2]

Deze cliënten maken gebruik van 2.700 dagdelen externe dagbesteding per jaar

19	×	13	×	11	=	2.700
Cliënten met maatwerk		Dagdelen per maand[2]		Maanden per jaar[2]		Dagdelen per jaar

1) CIZ databank. 2) Interviews en data uit projecten Noorderboog en Interzog, Analyse Gupta Strategists

Agenda

- Aanleiding
- Doelgroep
- Maatschappelijke kosten-batenanalyse
- **Aanbevelingen**

Aanbevelingen | Richt externe dagbesteding vanuit het verpleeghuis efficiënt in en bespreek opties voor structurele financiering

Je kunt al veel doen vanuit het verpleeghuis om de lasten te verlagen en baten voor het verpleeghuis te realiseren

- Zorg dat cliënten die externe daginvulling hebben samen op een afdeling wonen
- Probeer cliënten op vaste dagen zoveel mogelijk samen naar de dagbesteding te laten gaan
- Kijk of cliënten langere dagen in plaats van meerdere korte momenten naar de dagbesteding kunnen, zolang dit voor de cliënt ook haalbaar en wenselijk is
- Pas het rooster van het zorgpersoneel aan als er een groep cliënten naar dagbesteding is
- Goed contact met een kleine selectie maatwerk dagbestedingslocaties heeft de voorkeur boven nieuwe projecten opzetten per cliënt (tenzij cliënt thuis al dagbesteding had die wordt voortgezet)

Op deze manier realiseert het verpleeghuis een kleine besparing op de inzet van zorgpersoneel. Ook de kosten voor het opzetten van projecten en administratieve lasten zijn lager wanneer er goed contact is met een kleine selectie dagbestedingslocaties.
Bovendien zijn de kosten voor vervoer en begeleiding per cliënt lager als er meerdere cliënten per keer meegaan.

Alsnog zal er structurele financiering nodig zijn

- Hoewel de baten in verhouding staan tot de kosten, zijn de grootste baten niet financieel en landen niet bij het verpleeghuis
- De verschillende opties voor financiering verkennen we in het document "*opties voor structurele bekostiging*"